

Jezikovih 60 godišta

Ham, Sanda

Source / Izvornik: **Jezik : časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika, 2013, 61, 1 - 3**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:728045>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
GOD. 60., BR. 1., 1. – 40., ZAGREB, veljača 2013.

Hrvatski se jezik voli znanjem.

JEZIKOVIH 60 GODIŠTA

 prvi je broj Jezika objavljen u rujnu 1952. i ove godine Jezik navršava 61. godinu. Međutim, riječ je o 60 godišta jer Jezik nije izlazio godinu dana, godine 1960. – 1961. urednici „zbog velike zauzetosti urednika radom na Pravopisu“¹ nisu imali snage i vremena za Jezik. Pravopis je, dakako, novosadski pravopis. Koliko je nelogičnosti u tom da se urednici svojim dobrim snagama posvete neprijatelju (hrvatskoga) Jezika, toliko je i znakovitosti. Naravno, nije riječ o izradbi pravopisa (jer je u to vrijeme već bio završen i objavljen), nego Jezikovi urednici nisu olako mogli prihvatiti promjenu koja se nametnula – promjenu u nazivu jezika; od hrvatskoga imena trebalo je prijeći na hrvatsko ili srpsko, već kako je to bilo dogovoreno Novosadskim dogovorom. Uzimajući u obzir taj jednogodišnji prijekid, 2013. Jeziku je obljetnička, pred vama je, dragi čitatelji, 1. broj 60. godišta.

Jezik izlazi u pet brojeva po godištu što znači da ćemo do konca ove godine imati 300 brojeva i poprilici 11 000 stranica. Mnoštvo je autora prošlo Jezikom, onih najpoznatijih i onih kojima su radovi u Jeziku značili početak znanstvene bibliografije i prvi javni korak u jezikoslovlje. Suradnja uglednih jezikoslovaca, ali i otvorenost početnicima, ono je čime se Jezik osobito ponosi.

¹ Lj. Jonke, Petnaesto godišta Jezika, Jezik, god. XV., str. 2. Urednici su tada bili M. Hraste, S. Babić i B. Finka, a glavni urednik Lj. Jonke.

Uz brojnost Jezikovih autora, brojnost je glavnih urednika i uredništava zanemarljiva – Jezik je od prvoga broja, od rujna 1952. do prosinca 1970. uređivao Ljudevit Jonke, od prosinca 1970. do lipnja 2004. Stjepan Babić. Od tada pa do danas glavna je Jezikova urednica Sanda Ham.

Članovi su uredništava tijekom godina bili A. Barac, J. Hamm, M. Hraste, P. Skok, S. Živković, B. Finka, M. Moguš, R. Katičić, I. Škarić, A. Šojat, M. Samardžija, M. Mamić, S. Ham, J. Lisac, S. Vukušić, Z. Junković, S. Rittgasser.² Najdugovječniji je od svih S. Babić, u Jezikovo je uredništvo ušao 1963. pa je ovo i njegova obljetnica – 40 je godina urednikom, od toga 34 godine glavnim urednikom.

Naziv je časopisa Jezik nepromijenjen svih 60 godišta. Bilo je prijedloga da se časopis nazove Hrvatski jezik, ali kako je časopis pod tim imenom izlazio od 1938. do 1939.,³ ipak se ostalo pri nazivu Jezik. Podnaslov se mijenjao. *Časopis za kulturu hrvatskoga književnoga jezika* bio je Jezik do 1661. Te je godine upravni odbor HFD zaključio da podnaslov valja promijeniti u *časopis za kulturu hrvatskosrpskoga jezika* i taj je podnaslov ostao do 1969., kada je Jeziku vraćeno hrvatsko ime – Jezik je dijelio i dijeli sudbinu s jezikom o kojem svjedoči, uspone i padove hrvatske jezikoslovne misli, pa tako i zablude.

Smjer je Jezikova zanimanja određen već u prvom broju prvog godišta – pišemo o pitanjima suvremenoga hrvatskoga književnoga jezika. Uvažavajući promjene nazivlja u struci i prevlast naziva *standardni* nad nazivom *književni*, ipak ostajemo pri starijem nazivu (i ne samo jer je podnaslov našega časopisa), razlikujući tako književni jezik (standardni) od jezika književnosti. Jezik nastoji biti vrlo prepoznatljivo oblikovan, kako područjem o kojem piše, tako i pristupom – normativno o suvremenom hrvatskom književnom jeziku.

Jezikove su rubrike uglavnom iste svih godina – znanstveni, pregledni i stručni članci, pitanja i odgovori, osvrti, vijesti, godišnjice. Iako je Jezik kategoriziran kao al časopis, čitati ga može i šire čitateljstvo, nije namijenjen samo jezikoslovcima, nastojimo pisati jednostavno i zanimljivo, ali naravno, ne odstupajući od struke.

Naši su čitatelji ono što nas drži na izdavačkoj površini svih 60 godišta – Jezik doslovce živi od svojih čitatelja i pretplatnika. Jedan smo od rijetkih hrvatskih znanstvenih časopisa koji tržišno posluje i koji ima brojne pretplatnike. Istini za volju, broj se pretplatnika smanjuje – to pripisujemo općem siromaštvu jer nam ponajprije, i doista najžalosnije, pretplate otkazuju škole, a državne se potpore smanjuju iz godine u godinu. Ipak, zahvaljujući pretplatnicima i pojedincima kojima su hrvatski jezik

² O promjenama uredništva vidi: Spomenica hrvatskog filološkog društva 1950 – 1980, HFD, Zagreb, 1980.; S. Babić, Stiče treći naraštaj, Jezik, god. 35., str. 23. – 27.; S. Babić, Promjena uredništva, Jezik, god. 40., str. 96.; S. Babić, Uredničko vijeće časopisa Jezik, god. 41., str. 127. – 128.; S. Babić, Promjena uredništva, Jezik, god. 47., treća omotna stranica; Stjepan Babić, Promjene u uredništvu, god. 52., str. 4.; S. Ham, Riječ nove glavne i odgovorne urednice, god. 52., str. 5. – 6.

³ Glavni je urednik časopisa Hrvatski jezik bio Stjepan Ivšić.

i Jezik na srcu, još nismo osiromašili toliko da ne možemo izlaziti. Zahvaljujemo ponajprije gospodinu Luki Milasu i gospođi Ljerki Milas, uglednoj hrvatskoj obitelji iz Amerike, na doista velikodušnoj donaciji. Zahvaljujemo gospođi Ivici Završkom i Vladimiru Šišljagiću iz Osijeka, gospodinu Ivici Mikšiću iz Karlovca i gospodinu Zdravku Ronku iz Požege što su potaknuli institucije ili tvrtke kojima su na čelu da nam pomognu.

Nadamo se da će Jezik izlaziti istom učestalošću kao i do sada, da će nam čitatelji ostati vjerni. Da bismo obilježili svoje 60. godišće, pripremamo poseban broj Jezika koji ćemo objaviti do kraja godine. Tema će mu biti osobita i aktualna, a koja – to neka ostane iznenađenje.

Sanda Ham

USPOMENI ANTUNA ŠOJATA

(Zagreb, 13. lipnja 1928. – Zagreb, 9. lipnja 2012.)

U lipnju prošle godine hrvatsko je jezikoslovlje izgubilo jednoga od najuglednijih, dijalektologa i leksikografa Antuna Šojata, višegodišnjega Jezikova suradnika i urednika (1980. – 1992.), iznimno vrijednoga i akribičnoga znanstvenika, čije je jezikoslovlje izraslo iz terenskoga proučavanja hrvatskih organskih govora svih triju narječja, napose kajkavskoga, njihovih sinkronijskih i dijakronijskih odlika, dodira i prožimanja. Ta su ga istraživanja i susreti s našim ljudima duboko obilježila kao znanstvenika i kao čovjeka.

Diplomirao je 1954. Narodni jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je i doktorirao 1964. radom Kajkavski govori u Turopolju (s osobitim obzirom na mraclinski govor). Od 1956. do umirovljenja 1998. radio je u Institutu za jezik (danas Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje) te godinama vodio njegov Dijalektološki odsjek. Kao stipendist Humboldtove zaklade boravio je 1963. – 1964. u Marburgu, a

Antun Šojata